

Pocket Editions on Population and Settlements of Croatia

by *Mirko Marković*

76

From Dr Mirko Marković's rich work there are six booklets published in Croatian. They belong to *Science in the pocket* cycle, edited by 'Naklada Jesenski i Turk' from Zagreb. These books are:

- 1 *Dalmatia – population and settlements*
- 2 *Gorski Kotar Region – population and settlements*
- 3 *Hrvatsko Zagorje region – population and settlements*
- 4 *Eastern Slavonia – population and settlements*
- 5 *Kvarner Littoral – population and settlements*
- 6 *Međimurje Region – population and settlements*

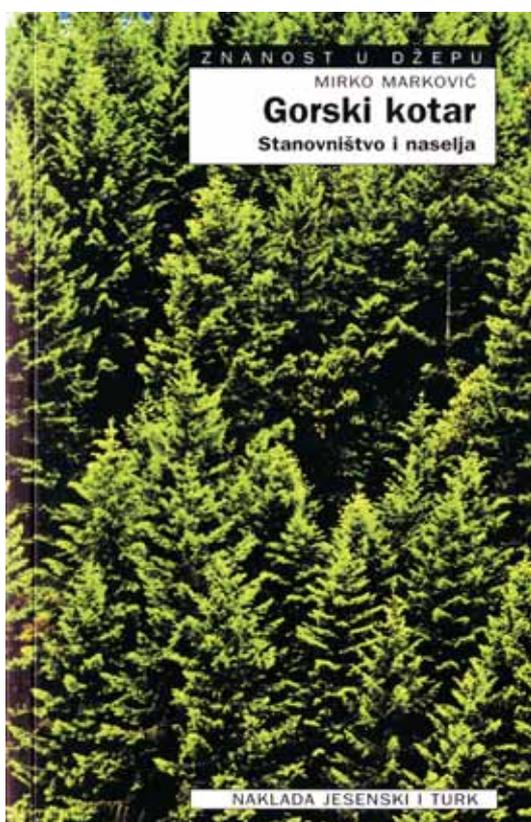
Dalmatia – population and settlements covers those parts of Croatia that were integrated into the Venetian Dalmatia at the end of the Middle Ages and remained there until the late 18th century, that is to say from the Kvarner coast of Karlobag to the Neretva river mouth. Great majority of Dalmatian settlements dates from ancient or even prehistoric times, so there has been life *in continuo*. The author leads us to abandoned and overcrowded places, to the remains of old castles and forts, through the list of ancient families and already perished and forgotten bloodlines. The areas around Karlobag, Novigrad, Pag, Nin, Zadar, Šibenik, Knin, Split, Sinj and the Cetina border-land are thoroughly examined and described, as well as Omiš, Poljica, Mid-Dalmatian islands, Makarska, South Dalmatian islands, Imotski, Imotski border-land, Metković and the Neretva Delta. The book was published in 2005, its size is 11,3×17,4 cm, it has 205 pages, paperback and is entered as ISBN 953-222-203-0.

Gorski Kotar Region – population and settlements describes the central part of Croatia which connects the Kvarner Littoral to the Pannonian Croatia. Academician Mirko Marković introduces us to the particularities of the region, its rich history, settlements, migration of its dwellers, topographic characteristics. Special attention is paid to the development, history and geographic features of Delnice, Lokve, Fužine, Mrkopalj, Brod na Kupi, Ogulin. The book is entered as ISBN 953-222-145-x, was published in 2003, of 11,3×17,4 cm, with 127 pages, paperback.

Hrvatsko Zagorje Region – population and settlements was published in 2003, of 11,3×17,4 cm size, contains 111 pages, paperback, entered as ISBN 953-222-116-6. Hrvatsko Zagorje was mentioned in written documents in the Middle Ages and it was first recorded on maps in the 16th century. The oldest archeological findings from the area date from prehistory and the best known are those about the Krapina ape man. The author deals with the particularities of the Sutla area, Pregrada,

Džepna izdanja o stanovništvu i naseljima Hrvatske

Mirko Marković

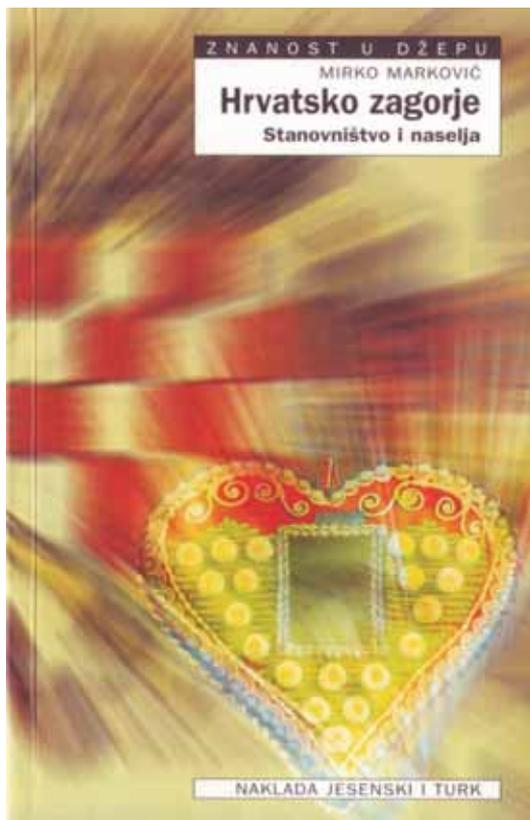
Iz vrlo bogatog opusa prof. dr. Mirka Markovića ovom prilikom predstavljam vam šest knjižica džepnog formata, objavljenih na hrvatskom jeziku u ciklusu *Znanost u džepu*, u izdanju *Naklade Jesenski i Turk* iz Zagreba. To su knjižice:

1. *Dalmacija – stanovništvo i naselja*
2. *Gorski kotar – stanovništvo i naselja*
3. *Hrvatsko zagorje – stanovništvo i naselja*
4. *Istočna Slavonija – stanovništvo i naselja*
5. *Kvarnersko primorje – stanovništvo i naselja*
6. *Međimurje – stanovništvo i naselja*

Dalmacija – stanovništvo i naselja, obuhvaća povijesno-geografski one dijelove Hrvatske koji su krajem srednjeg vijeka ušli u sastav Mletačke Dalmacije i u njezinu sastavu ostali do kraja 18. stoljeća, dakle područje od kvarnerske obale Karlobaga pa sve do ušća Neretve. Velika većina dalmatinskih naselja potječe iz staroga doba, a dobar dio njih potječe iz prapovijesti i antike i od tada do danas u njima se nije prekidao život. Autor nas u ovoj knjizi vodi od napuštenih do napučenih naselja, ostataka starih gradova, kroz popise starih obitelji i već ugaslih loza. Posebno su obrađena područja od Karlobaga do Novigrada, Pag, Nin, Zadar, Šibenik, Knin, Split, Sinj i Cetinska krajina, Omiš i Poljica, srednodalmatinski otoci, Makarska, južnodalmatinski otoci, Imotski i Imotska krajina te Metković i delta Neretve. Knjiga je objavljena 2005. godine u formatu 11,3×17,4 cm, ima 205 str., u mekom je uvezu i nosi oznaku ISBN 953-222-203-0.

Gorski kotar – stanovništvo i naselja, obuhvaća onaj dio središnje Hrvatske koji povezuje Kvarnersko primorje s Panonskom Hrvatskom. U ovoj nas knjizi akademik Mirko Marković upoznaje s posebnostima Gorskoga kotara, njegovom bogatom poviješću, naseljima, migracijama stanovništva te topografskim obilježjima toga područja. Posebno su obrađene zanimljivosti u razvoju, povijesti i geografskim osobinama pojedinih naselja: Delnica, Lokava, Fužina, Mrkoplja, Broda na Kupi, Ogulina i drugih. Knjiga nosi oznaku ISBN 953-222-145-x, objavljena je 2003. godine, format joj je 11,3×17,4 cm, ima 127 str. i u mekom je uvezu.

Hrvatsko zagorje – stanovništvo i naselja, knjiga je objavljena 2003. godine, ima format 11,3×17,4 cm, 111 str., u mekom je uvezu i nosi oznaku ISBN 953-222-116-6. Hrvatsko zagorje se u pisanim dokumentima spominje od srednjeg vijeka, a na zemljovidima je zabilježeno prvi put u XVI. stoljeću. Najstariji arheološki i paleontološki nalazi s toga područja iz razdoblja su pretpovijesti, a među njima su najpoznatiji oni o nalazu krapinskog pračovjeka. Autor posebno obrađuje karakteristike područja uz Sutlu,

Tuhelj, Krapina, Ivančica, Veliko Trgovišće, Zabok, Bedekovčina, Zlatar and the Medvednica foothills.

Eastern Slavonia – population and settlements covers the history of East Slavonian area, to the east of Osijek, Đakovo and Županja. First settlements were constructed around Vinkovci, Osijek, Vučedol and Vukovar, so the book gives a short account of the earliest cultures among which the most known is the pottery dish of the Vučedol dove. After that follows the Roman rule in Pannonia, coming of the Croats and founding of Pannonian Croatia and the Croatian Kingdom. Special interest is given to the recent history of Ilok, Vukovar, Dalj, Osijek, Vinkovci, Đakovo and Županja. The book is full of anecdotes and events connected with wine grape growing, legends, autothonous families, origin of village and town names. The book is entered as ISBN 953-222-123-9, was published in 2003, size of 11,3×17,4 cm, contains 127 pages, paperback.

Kvarner Littoral – population and settlements is a concise cultural and historic monography which gives the thorough insight into this part of Croatia. The first half of the book speaks of Kvarner in general, from ancient times till the present day, whereas the second part concentrates on settlements and their topographic development. The book is entered as ISBN 953-222-204-9, was published in 2005, of 11,3×17,4 cm in size, has 192 pages, paperback.

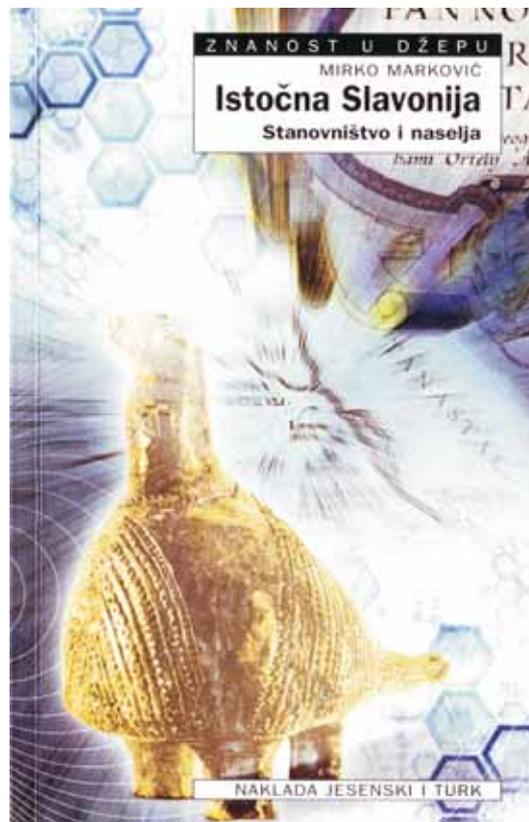
Međimurje – population and settlements covers a small region bordered by the rivers Drava and Mura. Owing to its geographical position, the region has been

exposed to numerous Pannonian, Alpine, Slavic, Germanic and Hungarian cultural influences. Croatian people came there in early Middle Ages and spread all over Pannonian and Sava-basin Croatia. The book gives a brief story of Međimurje from Paleolithic to the epoch of the Pannons and the founding of first bigger settlements and trade crossroads in Roman times. The Middle Ages, the domination of the Zrinski, Alhan and Festetić families, the building and the fall of Novi Zrin (New Zrin), annexion of Međimurje to Hungary and recent history- all this can be traced in the book which was published in 2003, entered as ISBN 953-222-144-1, of 11,3×17,4 cm, with 112 pages, paperback.

Prof Mirko Marković, PhD has worked with the Ethnologic Institute of the Croatian Academy of Sciences and Arts (HAZU) for forty years, of which half the time being its director. These booklets are the result of his long research work in the field of ethnography and first and foremost they are intended for those who find interest in reading of the past of certain regions connected to their inhabitants, places and monuments of historic value. By their history and development and the migration of people we get to know cultural and ethnohistorical particularities of some regions.

However, being a cartographer, I have to notice that it is a pity each of these valuable books is not equipped with at least very simple cartographic display which would make it easier to visualize the area it shows.

Vesna Poslončec-Petrić

oko Pregrade i Tuhelja, Krapine, prigorja Ivančice, Velikog Trgovišća i Zaboka, Bedekovčine i Zlatara te podgorja Medvednice.

Istočna Slavonija – stanovništvo i naselja, obuhvaća povijest naselja istočne Slavonije, predjela istočno od Osijeka, Đakova i Županje. Na području Vinkovaca, Osijeka, Vučedola i Vukovara nastaju prva naselja, a u knjizi kratko upoznajemo obilježja najranijih kultura, među kojima je najpoznatija keramička posuda, tzv. vučedolska golubica. Nakon toga autor obrađuje razdoblja rimske vladavine u Panoniji, doseljavanje Hrvata u Panoniju i osnivanje Panonske Hrvatske i Kraljevine Hrvatske. Posebno je obrađena novija povijest Iločkog, Vukovarskog, Daljskog, Osječkog, Vinkovačkog, Đakovačkog i Županijskog područja. Knjiga obiluje i zanimljivostima o počecima uzgoja vinove loze, legendama, autohtonim obiteljima, podrijetlu naziva sela i gradova te gradskih područja. Nosi oznaku ISBN 953-222-123-9, objavljena je 2003. godine, format joj je 11,3×17,4 cm, ima 127 str. i u mekom je uvezu.

Kvarnersko primorje – stanovništvo i naselja sažeta je kulturno-povijesna monografija koja daje jezgrovit prikaz posebnosti tog dijela Hrvatske. Prvi dio knjige govori o Kvarneru kao cjelini, od najstarijeg doba do danas. U drugom dijelu govori se o pojedinačnim naseljima i njihovu topografskom razvoju. Knjiga nosi oznaku ISBN 953-222-204-9, objavljena je 2005. godine, format joj je 11,3×17,4 cm, ima 192 str. i u mekom je uvezu.

Međimurje – stanovništvo i naselja, obuhvaća malenu pokrajinu omeđenu rijekama Dravom i Murom

koja je zbog svog zemljopisnog položaja bila izložena mnogim panonskim, alpskim, slavenskim, germanskim i ugarskim kulturnim utjecajima. Već u ranom srednjem vijeku ondje je obitavalo hrvatsko stanovništvo koje je nastanilo čitavu Panonsku ili Posavsku Hrvatsku. Ova kratka i pregledna knjiga upoznaje nas s najranijom poviješću međimurskog područja, od paleolitika do razdoblja kada su ondje obitavali Panoni, te do nastanka prvih većih naselja i prometnih čvorišta u antičko doba. Posebno su obrađeni srednjovjekovno razdoblje, razdoblje u kojem su djelovali Zrinski te Alhani i Festetići, izgradnja i propast Novog Zrina, pripajanje Međimurja Ugarskoj te novija povijest. Knjiga je objavljena 2003. godine, nosi oznaku ISBN 953-222-144-1, format joj je 11,3×17,4 cm, ima 112 str. i u mekom je uvezu.

Prof. dr. Mirko Marković četrdeset je godina radio u Etnološkom zavodu HAZU, a dvadeset godina njime ravnao. Ove su knjige rezultat njegova dugog istraživačkog rada na području etnografije.

Knjige su namijenjene širokom krugu čitatelja koje zanima prošlost pojedinih regija vezana za stanovništvo, naselja te kulturno-povijesne spomenike. Kroz povijest o razvoju naselja i kretanju stanovništva upoznajemo kulturne i etnopovijesne posebnosti pojedinih područja.

Međutim, kao kartograf moram primijetiti da je šteta što svaku od tih vrijednih knjiga ne prati barem jednostavan kartografski prikaz za lakšu vizualizaciju područja o kojim se govori.

Vesna Poslončec-Petrić

